

„Българите в Чехия“

интеграция, национална и културна идентичност

На 27 ноември в галерията на БКИ-Прага се състоя премиерата на книгата „Българите в Чехия – културни характеристики, имиграционен процес и социална интеграция в настоящето“. Неин автор е българската антроположка д-р Румяна Георгиева. Водещ на културното събитие беше литературоведът д-р Якуб Чешка. Специални гости на вечерта бяха доц. д-р Зденек Пинц, един от основателите на Факултета по хуманитарни изследвания на Карловия университет, и етнологката д-р Мирям Моравцова, дългогодишна изследователка на българското малцинство в Чехия и преподавател по социална и културна антропология в същия факултет. Книгата беше представена от д-р Дана Битнерова, преподавател от факултета.



се чувстват интегрирани в чуждата среда. Несъмнено, за това до голяма степен допринасят две техни отличителни черти – откритостта и гостоприемството им. Наред с това, българите сами съзнават, че трябва „да бъдат добри гости“ в чешкото общество, което в случая играе ролята на „домакин“. В същото време българите смятат, че между тях и чехите съществуват редица общи черти – и двата народа са славянски и европейски, при които голяма роля играе историческата памет.

Монографията на Р. Георгиева, посочи в началото Д. Битнерова, е резултат от дългогодишни изследвания и редица проекти на Карловия университет под ръководството на д-р М. Моравцова, финансирани от Чешката република. В книгата е показано по недвусмислен начин, че темата за българските емигранти в Чехия не е „непозната територия“, а отдавна е предмет на научен интерес. В своето изследване авторката акцентира върху два основни въпроса: идентичността на хора, живеещи в различна културна среда; тяхната интеграция. По-нататък д-р Д. Битнерова обърна внимание върху формулировката на заглавието. В чешкия език отдавна са навлезли термини като „чешките българи“, „чехо-българи“. Изборът на Р. Георгиева да използва термина „Българи“ едва ли е случаен, посочи чешката антроположка. В него се съдържа основната теза на авторката – българите не са загубили своята идентичност, но в същото време те

д-р Дана Битнерова завърши своето изказване с цитат от заключителните думи в монографията: „В отношение си към интеграцията българите са открити и са убедени, че трябва да бъдат активни участници в този процес. Те си дават сметка, че е необходимо да изработят своя собствена стратегия за интегриране, без да чакат помощ от страна на чешкото общество“.

Авторката д-р Р. Георгиева изтъкна, че най-голяма заслуга за реализирането на проекта имат д-р М. Моравцова и д-р Д. Битнерова, а за неговото финансиране от страна на Факултета по хуманитарни изследвания – Мария Кратохвилова. Същевременно, тя изказа специални благодарности на доц. д-р Зденек Пинц за помощта, която е предложил на нея и на колежата й Николай Пенев (в момента театрален режисьор в гр. Мост) да опознаят чешката култура при първото им посещение в Чехия, оказало се впоследствие съдбоносно и за два-

мата. Д-р Р. Георгиева благодари на своите респонденти и на семейството си за съдействието и подкрепата в процеса на писане на тази книга. Тя посочи, че излезлият през 2005 г. сборник „Kdo jsem? Kám patřím?“ я е провокирал да се насочи към тази тема. В книгата, продъли авторката, се проследява имиграционният процес на българите в Чехия след 1989 г. и по-специално начинът, по който тяхната културна идентичност се вписва в чуждата среда. Интересно беше изказването на доц. д-р Зденек Пинц. Той призна, че дължи своето запознанство с България и българите на българското Черноморие. От края на 70-те години датират неговите контакти с българските бохемисти, които буквално „бяха на всеки километър“: „Тогаво наблюдавах едно явление, което бих нарекъл „бохемистична бомба“. Следващото запомнящо се посещение на България е 20 години по-късно, върна се мислено в спомените си той. „Тогаво страната ви беше на кръстопът – трябваше да избере накъде да тръгне – към Европа или да я напусне“. Оттогава датира запознанството му с живеещия в момента в Чехия български режисьор Николай Пенев. „Оставам приятел на България“, завърши разказа си той. Кратко, но оригинално беше изказването на режисьора-бохемист Николай Пенев, възпитаник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. С Румяна бяхме състуденти, свързва ни дългогодишно приятелство, посочи той. Книгата определено предизвиква интерес, а нейното съдържание напомня на сериал, подчерта Н. Пенев.

д-р Красимира Мархалева